

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom
"KOROŠKI SLOVENEK"
 Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
 Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Pol. in gosp. društvo
 Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List
za politiko, gospodarstvo
in prosveto

Izhaja vsako sredo.

Stane četrletno: 1 šiling.
 celoletno: 4 šilinge.

Za Jugoslavijo
 četrletno: Din. 25.—
 celoletno: Din. 100.—

Pozamezna številka 10 grošev.

Peti manjšinski kongres.

Vsled pretrganih pogajanj za našo kulturno avtonomijo, v katerih so nemške stranke odklonile, da bi koroški Slovenci sami prevzeli vso manjšinsko šolstvo, sta naša poslanca resno premišljevala, ali naj se še udeležita kongresa in sta te svoje pomisleke izrazila mero-dajnim krogom. Številni osebni in pismeni stiki, do katerih je prišlo zadnji teden pred kongresom, so pa pokazali, kako velika važnost se polaga tudi v manjšinskih krogih na to, da se vprašanje naše avtonomije ne pokoplje. Znano je gotovo bralcem, da je misel rešitve manjšinskega vprašanja na podlagi kulturne avtonomije prišla od Nemcev. Zato ravno Nemci pomagajo največjo važnost na to, naj Nemci najprej pokažejo, kako naj izgleda avtonomija, ki jamči ohranitev in razvoj manjšine. Pogajanja pri nas so pa pokazala, da bi pomenila avtonomija, kakor jo nam hočejo dati naše nemške stranke, razcepitev in s tem smrt manjšine. To so Nemci uvideli in zato so polagali veliko važnost na to, da se ne pretrgajo vse niti, ampak se skuša še najprej priti do zadovoljivega zaključka.

Da pokažeta naša poslanca svojo nadaljno pripravljenost, sta pristala, da se kongresa udeležita.

Kongres sam je pokazal, da je naše stališče popolnoma pravilno. Če se za eno manjšino udeležijo avtonomija, tedaj naj avtonomija ne bo delje avtonomija, ampak za celo manjšino, tedaj naj tudi avtonomna šola ne bo za otroke ene stranke, ampak za vse otroke, ki govore slovenski materni jezik.

Kongres je bil številno obiskan. Zastopani so bili iz Avstrije Čehi, Hrvati in Slovenci; iz Romunije Bolgari, Nemci, Rusi, Ukrajinci, Ogrji in Judi; iz Jugoslavije Nemci in Ogrji, iz Bolgarije Judi; iz Ogrske Nemci; iz Italije Slovenci; iz Čehoslovaške Nemci, Judi, Ogrji in Rusi; iz Poljske Nemci, Rusi, Ukrajinci, Litavci in Judi; iz Estonske Nemci in Rusi; iz Letvanske Nemci in Judi; iz Francoske Baski, iz Španije Katalonci in iz Angleške zastopnik waleškega ljudstva, ki je imel kratko, a posebno za nas koroške Slovence zanimivo poročilo, kako so Angleži rešili manjšinsko vprašanje. Zastopane pa spet niso bile manjšine iz Nemčije, to so Poljaki, lužiški Srbi in Danci, in sicer zato ne, ker še kongres ni sprejel Frizov iz Nemčije kot člane. Naštel sem vse te zastopnike, da vidite, v kolikih državah živijo manjšine in zahtevajo pravico do življenja, kakor ga zahtevamo mi. Vse te manjšine štejejo 35 do 40 milijonov ljudi, to je šestkrat toliko kakor ima Avstrija prebivalcev, in ker živijo te manjšine v skoro vseh evropskih državah, se vidi, kako veliko vlogo lahko igrajo, če so združene.

To uvidevajo vedno bolj tudi razne vlade in se zato vsako leto bolj pečajo z rešitvijo manjšinskega vprašanja. Opazuje se to najbolj pri zasedanjih Društva narodov. Prva leta po vojni se nobena vlada ni zmenila za manjšine. Sedaj se pa vsako leto bolj pečajo s tem vprašanjem in so letos že na tem, da se pri Društvu narodov ustanovi poseben urad, ki se bo pečal samo z manjšinskim vprašanjem in pripravljal pot do take rešitve, da bodo manjšine enakovredne z večinami in da tako odpravijo vsaj to največjo nevarnost novih vojn.

Ker dosedaj pri Društvu narodov niso poslušali tudi manjšin, ampak samo zastopnike vlad, zato je letos kongres polagal največjo važnost na to, da zahteva tudi manjšinam tak dostop, da se v skupnem delu doseže pomir-

jenje med narodi sploh in pomirjenje med narodi, ki živijo v mejah posameznih držav.

Važnost našega vprašanja v okviru tako številnih vprašanj se je pokazala v tem, da je predsednik kongresa že v otvoritvenem govoru, ko je govoril o napredku manjšinskega vprašanja tekom zadnjega leta, posebej omenjal našo avtonomijo z besedami, ki so takoj pokazale, koliko je kongresu na tem ležeče, da pred celim svetom povdari, da nimajo pravice do življenja samo velike in močne manjšine, ampak tudi oslabiljene, kakor je naša. Vsaj smo po plebiscitu zgubili vse uradnike, učitelje, toliko duhovnikov in več drugih ran, ki jih bosta edino čas in zdravje našega naroda zacelila. Izvajal je g. dr. Vilfan sledeče: **Vprašanje koroške kulturne avtonomije je prišlo do mrtve točke. Tu se gre za globokejši problem (vprašanje), namreč za problem pravice do življenja slabih. To vprašanje se je pri socialni oskrbi že davno rešilo. Sedaj nastane vprašanje, kako daleč ima tudi v življenju narodov slabi pravico do upoštevanja svojega obstoja, do podpore svojega obstoja. Manjšina je vedno več ali manj odvisna od dobre volje večine.** — Iz teh besed so takoj vsi zastopniki razumeli, da manjka pri rešitvi našega vprašanja edino dobre volje pri naši večini, pri tisti večini, ki je s takim povdarkom razglašala l. 1927 po svetu velikodušnost večine na Koroškem napram manjšini. Ali naj svet sedaj izve, da ravno pri isti večini ni dobre volje, da je ta večina kriva zastoja pogajanj? **Velikodušnost je pač le bila na naši strani, ko smo ob zastoju pogajanj samo kratko popravili netočnosti nemških poročil in nič več.** Vsled te izjave predsednika se je zanimanje za naša zastopnika še bolj povečalo posebno od strani žurnalistov, ki so hoteli vedeti natančnejših poročil, pri čemur so pa ti mogli zapaziti, da nočeta težkega položaja še bolj otežkočiti in da še vedno upata na zadovoljivo rešitev, o čemur so so četrti dan, ko se je naše vprašanje obravnavalo v ožjem krogu, zastopniki lahko prepričali. Ali je ta obzirnost bila na pravem mestu, to bo pokazala bližnja bodočnost.

Važen uspeh kongresa je bila ustanovitev društva manjšinskih žurnalistov (časnikarjev), ki je izvolila Slovenca dr. Besednjaka za svojega predsednika.

Cel potek kongresa je pokazal, da se manjšine vedno bolj zavedajo svoje moči, ki jim bo priborila, kar za svoj obstoj potrebujejo, četudi ne kar čez noč, ampak polagoma, kakor tudi Rim ni bil sezidan v enem dnevu.

Pridelek žita.

Na nekem združnem shodu je nedavno govoril bivši poljedelski minister Födermaier o položaju kmetov, ki pridelujejo žito, in o načrtih neke pomoči. Žitne cene vso leto padajo, in ko cena pada, nihče ne more kupiti več, nego za trenotek potrebuje: tako kmet ali zadruga tudi po nizki ceni, ki je zaznamovana v poročilu, ne morejo spraviti blaga iz rok.

Pšenična cena je bila: 1. julija 1928 S 42.50, 14. avgusta 1928 S 38.75, 1. jan. 1929 S 34.25, 26. junija 1929 S 32.75, 13. avgusta 1929 S 34.—

Avgusta meseca se je poročalo, da žetev letos ni nikakor tako obilna, kakor se je doslej poročalo. Zato se je cena nekoliko dvignila. Da cene niso padale še huje, se je zahvaliti samo mnogim združnim skladiščem, ki so vsled tega izgubljala.

Rž je bila vredna 1. julija 1928 S 42.50, 13. avgusta 1929 S 28.25.

Takšna cena se je beležila sicer samo na borzi. Kdor je hotel kaj prodati, je moral popustiti še 2—3 S. Cena pa že pada od leta 1925 sem:

	1925	1926	1927	1928	1929
pšenica . S	46.80	41.20	40.86	39.47	32.79
rž.	40.25	28.04	37.89	37.39	27.38

Z letošnjo ceno se ne krijejo stroški pridelave. Nižjeavstrijskikmetijski računski urad je izračunal: L 1929. stane kmeta meterski stot pšenice S 41.54, prodajal se je pa po S 34.—! Kmet je torej imel pri vsakem stotu izgube S 7.50. Še grše je bilo z ržjo: Produkcijski stroški znašajo letos S 37.70, cena pa je S 28.25, tako da kmet izgubi pri vsakem centu S 9.35.

Do zdaj je kmet samo tožil in ljudje mu niso verjeli, zdaj pa smo tako daleč, da izračunamo kakor trgovce zaslužek ali izgubo; zdaj vidimo kako kmet rvavi in dvigniti moramo svoj glas, da se naj kmeta ne pusti naprej propadati!

Razlog padanja cen je prevelika produkcija v Ameriki, kjer farmarji orjejo z modernimi stroji, kjer je svet bolj rodovit, in je vreme bolj ugodno, kjer pa tudi farmar že propada, ko mu svet ne plačuje več kakor bi zaslužil. Morebiti je kriva tudi špekulacija na borzah. Pri pšenici se mora očitati tudi domačemu konzumu, da mu domača moka ni več dosti bela in da vsak berač hoče in kupuje za kuho samo še naj-finejšo, dvakrat 00, tujo moko; domače pšenice pa ni spraviti v denar.

Evropske države so spoznale, kako je treba kmeta braniti s carino: Italija varuje kmeta s carino 14 zlatih lir, Francoska s carino 50 frankov, Romunija 160 lei, Španija se pripravlja prepovedati uvažanje moke, Poljska je uvoz moke že lani prepovedala, Norvežka in Švica imata žitni monopol. Nemčija brani pšenico s carino 6.50 mark, rž s 6 markami, in marca 1930 se ta carina zviša na 8.50 oz. 7.50 mark. Vrhutega Nemčija svoje mlinarje sili, da morajo 30—40% mleti domačega žita.

V Avstriji do l. 1924. sploh za žito ni bilo nobene carine. L. 1927. se je sklenila carina 4 zlatih kron, proti Ogrski samo 2 zlati kroni, doplačilo za moko 3 krone, tako da se moka brani s 5 kronami. Ta carina je brezpomembna. Tudi Nemčija ima delavce in več jih je kakor pri nas, a bolje ve in zna ceniti svoje kmete in pridelovanje kruha. K temu pride, da se ogrski izvozniki od vlade podpirajo z izvoznimi premijami, oziroma popustom železniške voznine. Tako pride, da je ogrska moka v Ogrski veliko dražja kakor pri nas. Jasno je, da se pridelavanje žita v takšnih razmerah v Avstriji ne more nadaljevati.

Kako pa se naj tedaj pomaga? Druge države varujejo svojo produkcijo s primerno carino. Vse druge, torej mora biti v tem neka pot. Človek bi mislil, napravimo še mi višjo carino. A carinska pogodba teče z Jugoslavijo do 30. junija l. 1931. in tako z Ogrsko, ter se zdaj ne pusti prenesti. Švica je imela do minulega leta žitni monopol, tako da je država prevzemala od kmetov pridelek, kar se ga je ponudilo, in država je uvažala žito ter ga je prodajala po primerni ceni, ki je izenačevala, kar se je domačega blaga dražje plačevalo. Zdaj je Švica monopol sicer opustila ali kmetom jamči tri leta naprej gotovo ceno in si te stroške dobiva z nekim davkom, ki se plačuje od uvoza. To je menda v Švici lahko mogoče, ker se tam doma prideluje samo 20% krušnega žita, v Avstriji se ga pridelava 80% in bi tu bilo doplačevanje kmetom neprimerno višje. Vsekako mislijo strokovnjaki, da bi bilo mogoče krizi odpomoči s slično ureditvijo uvoza. Po polomu kmetje seve niso bili za noben monopol, ker ga pri tedanji ceni žita tudi ni bilo treba. A zdaj so se razmere na svetu tako spremenile, da bo resno treba premisliti vprašanje prisilne ureditve uvažanja žita. Samo da se bo moralo pri tem dati kmetu

primerne upliva in bi se ne smelo nameščati preveč uradnikov. Priporoča se, da se uvedejo uvozni listki in bo samo tisti smel uvažati, ki ima listek, in samo toliko, kakor pove in dovolj listek. Potem se priporoča mlinarjem ali prekupcem, ki izvažajo moko, dovoliti, da odgovarjajočo množino žita brez carine uvažajo. Tako bi se dala izkoristiti včasih kaka konjunktura in bi se vidno poživil promet. Trenotno se priporoča naložiti na moko nekaj davka in s tem dati nagrade kmetom, ki sejejo in pridelujejo žito tudi še pri sedanjih nizkih cenah. Predlaga se, da bi se na moko naložil davek šest grošev, kar bi se lahko takoj zgodilo, ko je cena moke zadnji čas padla za 30 grošev.

Pridelovanje žita je temelj kmetijskega gospodarstva v ravnini: Ako se kmet prisili, rediti živino, izgubili bi gorjanski kmetje odjemalce živine, ki jo redijo. Gospodarstvo ne sme mirno gledati, kako zapade siromaštvu cela tretjina ljudstva, kako zapade siromaštvu tisti, ki je najboljši odjemalec industriji in obrti. Zato je nujno treba potrebno ukreniti, in ko so pred par leti socijalni demokratje sami priporočali državni monopol za žito, menda zdaj ne bodo preveč nasproti, ko se nekako hoče izvesti njihov predlog. V interesu kmeta pa bo, da se monopol napravi samo za čas krize, ko se razmere ublaže, naj prisilno gospodarstvo z žitom zopet neha.

POLITIČNI PREGLED

Sprememba ustave. Pretekle dni je imel Landbund v Nemški Bistrici svoje letno zborovanje. Na tem zboru je stranka ponovno razvila svoj program in podčrtala zahtevo po spremembi ustave. Državni predsednik imej dalekosežna pooblastila in take pravice, da more izvrševati državne in upravne posle tudi v slučaju, če odpove parlamentarizem. Politični parlament je treba nadomestiti z gospodarskim (stanovskim), a istočasno naj se odpravi zvezni svet, izkušnje z zveznim svetom pa naj se uporabijo drugače. Takojšnja umna ureditev med zvezo, deželo in Dunajem. Takojšnja depolitizacija redne vojske z odpravo pravice vojakov, da morejo voliti in biti izvoljeni. Izpopolnitev orožništva in policije, da bo gibčno orožje v rokah oblasti za vzdrževanje reda in mira v državi. Očiščenje upravnega in ustavnega sodišča od politikov. Izprememba ustave, da se preprečijo kvarne posledice proporca pri sestavi deželnih vlad in občinskih odborov. Izpopolnitev dosedanje zemljiške reforme v prilog kmetovalca. Razbremenitev gospodarstva s preustrojem socijalne zakonodaje ter vsestranska štednja v državnem gospodarstvu. Najznačilnejši je bil na tem zborovanju govor podkanclerja Schumyja, ki se je dotaknil tudi vprašanja Heimwehra. Izjavil je, da mora ljubimkanje z meščansko vojno prenehati. Avstrijci ne smejo pozabiti, da jih od vseh strani obdaja inozemstvo in da niso v zavirljivem gospodarskem položaju. Zato morajo stremeti za pozitivnim delom in za tem, da prodre volja meščanske kmečke večine. Šele, kadar bi bila izčrpana vsa mirovna in parlamentarna sredstva in bi se pokazalo, da bi bili vsi poizkusi za zmago večine zaman, bi se smele uporabiti druge metode, ne da bi se pri tem prelivala kri. — Angleški list „Daily Telegraph“ ve povedati, da je del hajmverovcev za jugoslovansko, del njih pa za italijansko orientacijo. Dr. Steidle in Mataja sta za zvezo z Jugoslavijo, dočim je dr. Pfierner za zvezo z Italijo.

Avstrija. V Brucku ob Muri se je stalno nastanilo 300 mož graškega gorskega polka. — Podkancler Schumy je izjavil zastopnikom Heimwehra in Heimatschutzja, da vlada v bodoče ne bo več trpela možnosti spopadov med nasprotnimi skupinami. — Pretekli teden se je izvršila policijska hišna preiskava v nekem soc. prostoru v Floridsdorfu. Pri tej priliki je policija našla veliko število revolverjev, pendrekov in volovskih žil. — Pol. predsednik Schober je izjavil, da garantira za varnost in mir v deželi. — Končno se je izjavila tudi „Reichspost“ proti puču.

Reparacijska konferenca. Pa je le prišlo po dolgih ostrih razpravah v zadnjem trenutku do poravnave. Angležem se je moralo dovoliti 75% njihovih zahtev. Upniške države bodo v osvirju Youngovega načrta preskrbele za Anglijo dodatno vsoto letnih 40 milijonov, od katerih izvira 36 milijonov iz glavnice v obliki odplačil, za katere jamčijo upniške države. K temu pride še letnih 42 milijonov mark, ki se bodo dobile z novo ureditvijo letnih zneskov iz ne-

zavarovanega dela nemških odplačil, toda ne da bi se skupni znesek odplačil zvišal. Te vsote se imajo izračunati tako, da ostane po končanem obrestovanju Dawesovega posojila ostane nezavarovanih odplačil kot stalna letna vsota. Tako bo Anglija v celoti prejela 96 milijonov iz nezavarovanih rednih letnih obrokov. Dalje se je tudi določilo, da bodo italijanske državne železnice kupovale na leto 1 milijon ton angleškega premoga, in sicer tri leta na prostem trgu po najugodnejši angleški izvojni ceni. Nemčija je na to pristala. Dosegel se je tudi sporazum glede izpraznitve Porenja. Anglija in Belgija pričneta izpraznjevati že v septembru, Francija pa po sprejetju Youngovega načrta s strani Nemčije in Francije. Glede zasedbenih stroškov se je sklenilo, da se ustanovi skupna blagajna, v katero prispeva Nemčija enkratno 30 milijonov. Francija izprazni Porenje najkasneje do 30. junija 1930. Angleži so z uspehom izredno zadovoljni in hvalijo Snowdena kot največjega državnika. Listi povdarjajo, da je haaški sporazum očitno največ, kar je bilo mogoče doseči. Sedaj se bodo sestavili organizacijski odbori in pododbori, ki se bodo bavili z nadaljnjimi posledicami tega načrta. Izdelovanje poročila o praktični izvedbi načrta in organizaciji reparacijske banke bo trajalo najmanj en mesec. Finančna komisija je sklenila, da se izvoli posebna komisija, ki bo reševala reparacijska vprašanja Avstrije, Madžarske in Bolgarske. Vlade so bile pozvane, da pošljejo svoje pooblaščenke.

Boji med Arabci in židi v Palestini. Med Arabci in židi v Jerusalemu vlada že dalj časa napeto stanje in je prišlo že parkrat do spopadov. Zadnji spopadi pa so zavzeli že prevelik obseg. Četudi so se židi varovali stikov z arabskimi someščani, so Arabci izkoristili nečujčnost oblasti ter vdrli v židovski okraj. Arabci so pretepavali žide z volovskimi žilami, poleni, palicami in jih obmetavali s kamenjem. Policija je komaj vpostavila red. Angleži so poslali v Jerusalemu vojaštvo z oklopnimi avtomobili, topovi in letali, odplulo pa je tudi več bojnih ladij z Malte. Nad Jerusalemom je proglašeno obsedno stanje in cenzura za vse brzojavke. Ko je prišlo vojaštvo, so se od drugod došle arabske tolpe takoj umaknile iz Jeruzalema ter pričele moriti in ropati po židovskih naselbinah. Posebno usoden je bil napad na Hebron, kjer se nahaja glasovita rabinska šola. Ubitih je bilo 50 učencev te šole, med njimi 12 Američanov, 30 Američanov pa je bilo ranjenih. Vsled tega je ameriška vlada vložila protest proti neza-

dostnemu varstvu ameriških državljanov in zahtevala primerno varstvo za ameriške žide v Palestini. Židovsko vas Hartuv so Arabci zažgali, v bližini Bab Hamud so poboji zahtevali 110 mrtvih. Nemiri so se raztegnili na celo Palestino in Arabci napadajo raztresena selišča judov. V Jerusalemu vzdržujejo red oklopnih avtomobilov, ki so uspešno nastopili tudi že na deželi. Uradno se objavlja, da je bilo do 27. avg. 69 židov ubitih in 153 ranjenih, 18 mohamedancev ubitih in 62 ranjenih, 3 kristjani ubiti in 16 ranjenih. V New Yorku so uprizorili tamošnji židje velike demonstracije in zahtevali, da naj poseže v varstvo svojih državljanov tudi Amerika vmes. Velike demonstracije so bile tudi v Varšavi, kjer je morala policija zastražiti angleško in francosko poslaništvo in zunanje ministrstvo. Brez dvoma je, da se bo Angležem ko ojačijo svoje tamošnje maloštevilne čete, posrečilo udušiti upor popolnoma. Arabci se zagovarjajo, da so spopadi nepreprečljiva posledica napadalne politike židov, posledica ljubosunja in bojazni. Židi postajajo vedno bolj objestni in predrzni v svojih zahtevah. Severni del dežele imajo v rokah že Arabci, ki dobivajo ojačenja od Sirijcev in Druzov, ki hočejo pomagati svojim sovernikom. Teh je prišlo kljub strogo zaprti meji okrog 2000. Ponoven napad na Jerusalemu je bil odbit, po deželi pa se klanje židov nadaljuje. Angleži neprenehoma izkrcajajo nove čete in ustrelijo vsakega Arabca, ki ga vjamejo živega. Vseh mrtvih bo doslej gotovo preko 500 in ranjenih precej nad 1000.

DOMAČE NOVICE

Dr. Franc Reinprecht mrtev. Bolehal je že dalj časa na srčni napaki. Da bi si jo izlečil, je odšel na letovišče v Baden pri Dunaju in tam ga je doletela 30. avgusta zvečer smrt v starosti 43 let. Rojen je bil v Leobnu kot sin železničarja. Že med gimnazijskimi študijami je na sebi preizkusil položaj revnega študenta. V tem času je ustanovil dijaško društvo „Karanthania“. Doktorjem prava je promoviral leta 1914 na Dunaju. Po vojni ga je kršč. soc. stranka poslala v deželni zbor, v katerem je bil v raznih položajih do svoje prerane smrti. Poleg tega je bil član deželnega šolskega sveta, zvezni svetnik hipotekarne banke in celovškega občinskega sveta itd. Kot načelnik kršč. soc. stranke je isto nanovo organiziral. Izguba dr. Reinprechta, moža z obširnimi znanjem, je za kršč. soc. stranko na Koroškem zelo hud udarec.

PODLISTEK

Potnik.

Hladen veter brije potniku v obraz, ko se ozira skozi okno vlaka, ki vozi v njegov rodni kraj. Ali je to karanje ali je to pozdrav domačega kraja, ki ga pošilja potniku naproti? A on prevzet veselja ob povratku v očetovo hišo, nima časa misliti na opomine, ki mu hladijo vroč obraz in kodrajo lase. Njegovo oko zre vznemirjeno skozi drevje; zre po stolpu domače cerkvice, ki mu je poslal zadnji pozdrav, ko se je poslavljaj kot fant od svojih znancev, da si poišče boljšega kruha v tujini. Naenkrat obstane njegov begajoči pogled in njegovo oko zre mirno in nekako žalostno v dolinico, ki se imenuje Rožna.

Nekaj časa stoji in zre kot zamaknjen. Oko se mu zasveti in velike, vroče solze mu pričnejo polzeti po licu. Pogleda okoli sebe; nobenega znanca ne vidi, nobenega gorkega, prijateljskega pozdrava ne čuti. Gotovo ga ima vsak za tuica, čeravno je tekla njegova zibelka v slovenski vasi, kjer mu je prepevala mamica slovensko uspavanko. Veselje, ki ga je čutil doslej, se je spremenilo v tužnost.

Zamisli se v svoja detinska leta, na svojo drago mamico, ki ga je prepričevala, da je najti tolažbo edinole doma med svojimi in ne med prijatelji. Obraz se mu zopet razjasni, ker združil je vse svoje misli in želje na eno osebo, ki ga bo gotovo razumela, to je svojo mamico. Pri njej bo našel tolažbo in novega poguma za bodočnost, ki se mu zdi temna in obupna. Le ona mu mora vdahniti sile, da doseže cilj, za katerim hrepeni njegovo srce. Hitreje nego je mislil, se je znašel na domačem kolodvoru. „Vse izstopiti!“ zasliši glas sprevednika. Z deljenimi

čustvi izstopi. Koraka skozi vrsto ljudi, ki se objemajo in pozdravljajo. Njegovo oko pa išče obraz, ki naj bi tudi njega smehljaje sprejel. A zaman gleda, čaka in išče. Tiho in žalostno koraka po isti poti, po kateri ga je vodila trda, žuljeva roka očetova, ko je delal pri kmetih na polju. Kako srečnega bi se čutil, ko bi ga zopet zgrabile tiste izdelane roke in ga varovale, če bi mu pretela nesreča.

Kamen, nad katerim se je spodtaknil, ga je šele predramil iz zatopljenosti. Začudeno je obstal pred leseno kajžico, čisto razpadlo in porušeno. Zadnje, kar je še ostalo med lesenim kupom, je kamnita peč, ki stoji ponosno, kot da bi hotela pripovedovati: „Očka in mamica že spita mirno večno spanje in jaz ti moram izročiti zadnje pozdrave.“ Potnik sede k njej in najde le par besedic:

Tu so me zibali, mamica moja,
in prepevali ha-ji-ha-jo.

Za njega ni več doma, on ne najde več tolažbe v lepi dolini rožic. Samo ena pot mu je sedaj še odkazana, ki jo mora prehoditi, in ta a vodi na pokopališče. Samo tam more najti, kar išče, samo tam more biti potolaženo njegovo bolno srce, srce brezdomca.

Že pri vratih na pokopališče se mu zablesti nasproti hribček, ki je obdan z lepimi rdečimi rožicami, poleg njega pa grob, obdan z zeleno travo. Le par travnih rožic cveti na njem, ki so se same vsejale. Majhen križ, ki nosi ime počivajočega, stoji že napol porušen kot čuval. Potnik zdrsne na tla, njegove moči so ga zapustile: zaman je klicanje, zaman so prošnje, zakaj iz groba ni odgovora. In zopet čuje tajinstveno šepetanje istega vetra, ki ga je pozdravljaj ob povratku v domovino, žalostno melodijo: Zdaj vse minuvo je, nič več pev ne bom, saj ni več moj ljubi dragi dom. L. K.

Podljubelj. (Začetek jesenske sezone našega društva.) V nedeljo, dne 15. t. m. se vrši v Delavskem domu v Podljubelju otvoritveni sestanek našega izobraževalnega društva, pri katerem sodelujejo tamburaši in pevci. Govori zvezin tajnik. Pričetek ob dveh popoldne.

Šmihel pri Pliberku. (Škof dr. Rožman med nami.) Izredno slavnost smo doživeli dne 28. avgusta. Sestali so se namreč pri našem vrlemu in gostoljubnemu g. župniku Josipu Vintarju vsi gg. duhovniki, ki so v naši farni cerkvi kedaj peli novo sv. mašo. Vseh skupaj jih je primiciralo 10, od teh se jih je udeležilo te slavnosti 9, deseti g. Alojzij Mlinar deluje v Canadi, in seveda ni mogel priti. Njih imena so: častni kanonik in dekan v Trbižu, Valentin Kraut, gg. župniki: France Uranšek iz Zvabe-ka, Alojzij Vauti iz Sel, Joso Rudl iz Galicije, Andrej Sadjak iz Sv. Lenarta pri Sedmih studencih, gg. kaplani: Tone Mlinar iz Zlatarja v zagrebški nadškofiji, Ignacij Malej iz Jarenine in Miloš Čarf iz Sv. Marjete niže Ptuja, in dika celega sestanka: naš ljubi domačin presvetli gospod pomožni škof ljubljanski, dr. Gregorij Rožman, ki je imel tudi krasno pridigo in pontifikalno mašo. Počastili so to slavnost še čč. gg. prošt Andrej Truppe iz Dobrle vasi, dekan Hribar iz Pliberka s svojim kaplanom dr. Zeich- nom, župnika Hornbök iz Mežice in Hojnik iz Koprivne in Wöfl iz Vogrč, nadalje gg. bivši kaplani šmihelski: Boštjančič, Gril, Zulechner in sedanji pomočnik Wutte ter novomašnik in Kuchling. V krasno okinčani cerkvi, kot znajo samo šmihelska dekleta, se je zbralo ljudstva kot na kako primicijo, akoravno je čakalo na polju mnogo dela. V čast škofu — doma- činu in duhovnikom so postavile spretno roke kar 4 lepih slavolokov: 2 v vasi in 2 ob cesti, ki pelje od kolodvora. Na predvečer sta pri- redila pevsko društvo in požarna bramba podoknico in bakljado. Na slavnostni dan pa so pred župniščem pozdravili posebno presvetle- ga škofa Marijina družba, otroški vrtec, tretji red in druge verske organizacije. Bil je to dan najslajšega veselja, ki je obujal marsiktere spomine iz preteklih dni! Govori se, da se bo v 3 letih, ko bosta obhajala 25letnico dva ime- nitna gospoda, namreč presvetli škof dr. Rož- man petindvajsetletnico svojega mašništva, in domači župnik petindvajsetletnico kot dušni pastir šmihelske fare, zopet vršil tak sestanek. Dal Bog, da bi ga doživeli vsi!

Radiše. (Občinsko gospodarstvo.) Že en- krat se je pisalo v našem listu, da so Radiše kraljestvo zase. Pa so tudi res kraljestvo. Že leta in leta je vladal tu kralj — župan. Naveli- čal se je s časom županskega stolca in ga od- stopil mlajšemu. Od tega časa naprej imamo pa celo dva kralja v radiškem kraljestvu. Je pač tako kot pri kakem posestvu: ko je stari oče že zdelan, dobi hišo sin, a s tem ni rečeno, da je potem že sam svoj gospodar, zakaj stari oče je mlademu še vedno neobhodno potreben. On mu mora mnogokrat pomagati in nasveto- vati marsikaj. Ravno tako je v našem kralje- stvu. Stari župan je sicer oddal svoj naslov mlademu, a pisarno je obdržal pri sebi. Če mla- di ne ve iz zadrege, koj mu je njegov prednik z dobrim nasvetom ob strani. Pa se še dobro razumeta naša dva kralja. Nikoli se ne skre- gata. Vladata pa čisto sama. Občinski volilci so sicer izvolili 10 odbornikov, ki naj bi zastopali vse prebivalstvo; a kaj se zmeni kralj za svoje ministre? Še na mar mu ne pride, da bi jih vprašal za svet. Da pa ne boste mislili, da je to zlagano, hočemo povedati tole dejstvo: Od velike noči naprej ni bilo v občini Radiše nobene odborove seje! Danes je 28. avgust. To- rej ni že toliko mesecev nobene seje, kolikor je prstov na roki. Prosimo, g. župan, seštejte jih in videli boste, da jih je pet! To je skoro pol leta! Zato se tudi ni čuditi, ako so odborniki že čisto pozabili, zakaj so bili pravzaprav izvolje- ni. Naša skromna želja bi zato bila, da bi g. žu- pan v kratkem času sklical kako odborovo sejo, da bi mu mogli tudi odborniki nasvetovati kaj dobrega. Mnenja smo namreč, da stuhta deset glav več modrega nego samo ena ali dve. Sicer pa tudi nismo več v monarhiji, temveč v republiki, in v republiki ne vlada samo eden ali pa dva, temveč vse ljudstvo, oziroma vsi njegovi zastopniki. Pa brez zamere, saj krivda ni na naši strani!

Brdo pri Šmohorju. (Pismo od Zile.) Skoro od novega leta sem smo bili brez dušnega pa- stirja, pa smo vendar v župniji, ki šteje 1000

duš. In imamo staro krasno gotično farno cer- kev, da se lahko ponašamo z njo, in zraven še štiri podružnice in tri kapele. Poleg tega ima- mo svojo farno cerkev z električnimi lučicami tako razsvetljeno, da se čudi vsak, ki stopi v njo, posebno pri svitnah ali k polnočnici, za- maknjenega v sedma nebesa. Pa smo res težko čakali na novega župnika. Mislili smo si, da ga nam dajo vsaj že v postnem času, ko je treba skopati, oprati in očistiti vse krščanske duše. Minula pa je tudi velika noč in binkošti. Rekli smo si, seveda skrivaj, da so na nas Slovence že popolnoma pozabili. Pa kdo bi jim tega tudi zameril? Saj nas koroških Slovencev nikjer ne najdeš več. V nobenem uradu, v nobenem aktu, v nobenem okrajnem glavarstvu, tudi ne več v šematizmu. Morebiti so hoteli doka- zati, da znajo shajati koroški Slovenci tudi čisto lahko z nemškimi dušnim oskrbnikom. Bil pa je ravno tudi čas, ko so bile pozvane krajne šolske oblasti, da naj zahtevajo nemški krščanski nauk na vseh utrakvističnih šolah, in — tihotapci se bojijo vsakega „žandarma“. No, 8. avgust pa je vse poravnal in vse razve- selil. Došel je tako težko pričakovani in tako zaželjeni naš novi dušni pastir čg. Janez Ebner. Slovesno smo ga inštalirali. Prišel je k nam iz Železne Kaple, iz slavnega kotla tam notri za divjim Obirjem, sem k nam na Zilo, v fletno župnijo Brdo, ki čuva še daleč zadi za starim Dobračem, ki doni nemškim ušesom neprijetno in so ga prekrstili v „Villacher Alpe“, našo ljubo slovensko govornico. Smo pa tudi ponosni na to, da smo na najskrajnejši točki slovan- stva proti zahodu! Zakaj od Brde na Koroškem pa tja do Vladivostoka ob Tihem oceanu sega Slovanstvo! Pa smo vendar tako pohlevne du- šice. In veseli nas, da je tudi naš novi župnik tako pohleven, ponižen in ljubezniv. Prav po- nosni smo nanj. Pa tudi postava njegova: ve-

Steckenpferd-Lilienmilchshampoo :

Čudežna mehoba, svilen blesk in skrivnosten vonj las so uspehi tega idealnega sredstva za negovanje dečje glaviče. 57

lik, pokonci zravnani in z orlovskim nosom, kakor kancler Seipel. In pevec je, da mu ni enakega. Lahko si torej mislite, da smo pri slavnostnem obedu v veličastnem župnijskem dvorcu vsa dosedanja nasprotstva v občini fletno „poglihali“ in „po-ebnali“, da se izrazim po zilsko. Stari in mladi grof Kilmberg, župan in nadučitelj, dekan in duhovščina, vsi smo si segli bratsko v roke. Zanimivo je tudi na- ključje, da je obhajal novi g. župnik ravno svoj edeninšestdeseti rojstni dan in šestintrideseto obletnico svoje primicije. Zato pa nagovorov, pozdravov in napitnic in „Živel“ in „Hoch“ in „Heil“- klicev kar ni hotelo biti ne konca ne kraja. Nazadnje je došel še fotograf in je nas sprejel na svojo ploščo v večer spomin. Naj- bolj pa nas je razveselila še izjava novega žu- pnika, da hoče bivati in delati med nami v zna- menju miru, sprave in Kristusove ljubezni, do- kler ga pusti nebeški Oče živeti. Srčno hvalo pa zasluži naš g. dekan, ki je oskrboval našo faro v najtežjem času. Obenem mu častitamo, da se mu je posrečilo, da imajo vse župnije nje- gove dekanije svojega lastnega dušnega pa- stirja, tudi Št. Pavel.

Šmihel pri Pliberku. (Zvon.) Kako lepo poje naš novi veliki zvon! Kakor bi zaigrala godba, tako se zdi človeku pri srcu, kadar za- sliši njegov milodoneč glas. Dal Bog, da bi ga še mnogo let poslušali vsi oni, ki so se toliko trudili in toliko žrtvovali, da je prišel tako slo- vesno v svoj visoki dom, posebno pa njegovi botri Matevž in Marjeta Hafner, pd. Črno na Bistrici. Le doni, zvon, po naši lepi slovenski dolini! Budi nas na delo, budi nas k molitvi!

Drobne koroške novice. Na podlagi odred- be deželnega glavarja od 5. avgusta morajo prispevati v fond za regulacijo Zile tudi nasled- nje občine: Radnja vas 1141, Drobolje 202,10, Mičice 2821,10, Brdo 4721,40, Goriče 1817,30, Št. Štefan na Zili 5248,20, Blače 1475,20, Smer- če 7901,80, Straja vas 6667,30, Bistrica na Zili 3087,10, Podkloster 15.322,70, Bekštanj 18.090,40, Marija na Zili 7375, Beljak 12.042,30 šilingov. — V Celovcu je zborovalo okrog 25. avgusta nemško in avstrijsko planinsko dru- štvo, ki se je bavilo povečini z zadevami, ki se ga ne tičejo. Pravi sicer, da je nepolitično, a ker se je bavilo z glasovanjem, z osvobodilni-

mi boji, priklonitvijo in manjšinskim vpraša- njem, tega nikakor ni mogoče verjeti. „Že je Jugoslavija zahtevala koroško zemljo, če pride do priklopitve. Neprestano se mora delati, da se utrdi in zavaruje nemštvo v tej obmejni de- želi.“ Ko so govorili o ponemčevanju Koroške, so v isti sapi protestirali proti poitalijančevanju južne Tirolske. „V svetovni zgodovini se ma- ščuje vse, kar ni moralno. Prišel bo zopet čas, v katerem bomo Nemci odkrito stisnili roko južnotirolskim bratom in sestram.“ Če dva isto delata, ni vedno isto, kaj ne? („Zdi se, da se je šlo tam bolj za narodno ščuvanje, nego za...“ „Freie Stimmen.“) — 24. avgusta so našli na Koroškem 1147 podpiranih brezposelnih. — Sejmi v mesecu septembru: 7. Bo- rovlje, 16. Št. Janž na Mostiču in Čajna, 23. Št. Štefan na Zili, 24. Brdo pri Šmohorju, 28. Svi- nec, 30. Šmihel pri Pliberku in Rožek. — Slo- venji Šmihel je dobil telefonko postajo. — V Globasnici, Bistrici pri Pliberku in Kazazah- Metlovi so se ustanovile podružnice Heimats- schutza. — Pri Beljaku je skočilo s tira 5 vago- nov tovornega vlaka, v katerih so se prevažali konji. Ponesrečil se ni nihče. — Pri Lipi ob Vrbskem jezeru je zavezil motorni kolesar v kmečki voz, na katerem je vzadaj sedela Te- rezija Zitterer iz Domačal. Dobila je težke po- škodbe in tudi oba na motornem kolesu sta bila oddana v bolnišnico. — 158 Kapelčanov je ro- malo 18. avgusta s 7 avtobusi preko Jezerske- ga sedla na Brezje. Romanje je poteklo brez- hibno. — 9. t. m. se prične tretje letošnje po- rotno zasedanje. Za porotnike so bili med dru- gim izžrebani: Huber Matija, rudar v Železni Kapli, Böhm Artur, tovarniški delavec na Re- berci, Blatnik Franc v Vetrinju, Huss Hans v Svetni vasi, Reavčnik Johan, gostilničar v Ho- dišah, Wastl Martin, posestnik v Lovankah, Michelin Henrik, tovarniški uradnik na Reber- ci, Schellander Maks, lesni trgovec v Šmarjeti v Rožu, Smolnikar Jurij, posestnik v Voglah, Orel Josef, obč. tajnik v Železni Kapli, Kastin- gj Alojz, lončar v Rožeku in Wernig Severin, brivec v Velikovcu. — Djekše so dobile svoj telefon.

Hodiše. (Poroka.) V nedeljo, dne 18. av- gusta je v Hodišah poročil g. dr. Joško Tischler, profesor na realni gimnaziji v Für- stefeldu, doma iz Tinj gdč. Anico Podlipni- kovo iz Sovč na Zili. Skromna in vendar trenutku primerna je bila cela slovesnost. Po- slanec in župnik g. Ivan Starc je poskrbel za dobro kuhinjo in lepo petje. Vse je izvrstno poteklo. Gostje so v napitnicah mlademu paru želeli vse najboljše in drugi, ki so bili navzoči, so gotovo obema iz srca govorili: Bilo srečno! Da, naj bi njima bila sreča mila!

Rožek. (Poroka.) 17. avgusta se je nabralo ljudstva v Rožeku kakor na največji praznik. Prišli so gledat slovesno poroko mlade prin- cese Alojzije pl. Liechtenstein, hčerke princa Friderika pl. Liechtenstein, z Jožefom pl. Mil- ler-Aichholz iz Amerike. Poročil je oba domači župnik v svoji farni cerkvi, ki je bila za to prav okusno okrašena. Plemeniti gostje iz najvišjih krogov avstrijske in madžarske aristokracije so dali s svojim vernim obnašanjem pri poroki in sv. maši kar najboljši zgled. To je razvese- lilo naše verno ljudstvo, da tudi v visoko ple- menitih krogih cerkev in njene obrede tako spoštujemo. Ženin in nevesta sta se že v soboto 17. avgusta popoldne odpeljala iz Vrbe preko Solnograda in Dunaja v Ameriko, kjer služi že- nin pri angleški banki. Da bi bilo srečno!

Dolinčiče. (Smrt.) To je vas zase! Lepo leži, da je le kaj. In stara zavednost je v njej še doma. Le žal, da nesreče trkajo zaporedoma na hiše Dolinčičarjev. Ogenj in smrt uničujeta vsak po svoje. Po vseh hišah manjka že ali go- spodar ali pa gospodinja. Sedaj je tudi še Ur- bančeva hiša osirotela. V starosti 51 let je umrl Jožef Košir, gospodar. Rak v obrazu je uničil njegove moči. Škoda je veselega, po- trpežljivega, narodnozavednega moža, ki je stal vedno in vztrajno v naših prvih vrstah kot občinski odbornik ledinške občine. Pogreb je bil v sredo 21. avgusta ob ogromni udeležbi ljudstva. Slovenska požarna bramba iz Št. Ja- koba je svojega dolgoletnega člana na vzgled- noveren način spremljala od doma in ga polo- žila v prerani grob. Pa kako je zapel lepo šent- jakovski moški zbor pri hiši, na grobu in v cerkvi, da je kar donelo! Vsi so rekli, da je bil lep, veren pogreb. Hvaležni smo za tako verno obnašanje, ker se že pri pogrebih žal vrivajo

preveč posvetne, celo verski čut žaljive razvade. In Ti, trpin iz Dolinčič, vživaj po težkih dneh in mesecih, pri Bogu večni mir!

GOSPODARSKI VESTNIK

Obrt in Industrija.

Približno tretjina avstrijskega ljudstva živi ob industriji in obrti. Zato je treba, da se država z vso pozornostjo ozira tudi na tovarniške in obrtne delavce. Ko je sedanji naš zvezni kanclar po svojem poklicu ravnatelj velike tovarne, je umevno, da vso pozornost obraca na to stroko. Kmet to negovanje pozdravlja, ne zavida delavcu prospevanja, ker ve, ko bo delavec zaslužil, bo tudi kupoval živila. Komaj je Streeruwitz nastopil vlado, je pustil natančno popisati vsa naša tovarniška in obrtna podjetja.

Po zadnjem ljudskem štetju je zaposlenih ljudi:

v kovinski industriji-obrti	290.000
v stavbinski	136.000
v krojaški (izdelovanje obleke)	214.000
v pekarski, mesarski, gostilničarski	95.000
v predilniški	87.000
v lesni trgovini	107.000
v rudnikih	24.000
v kamnolomih, tovarnah za cement	27.000
v papirniški obrti	46.000
v kemični industriji	19.000
v električni industriji in plinarnah	10.000
v usnjarnah	23.000
raznih	87.000

Vseh zaposlenih ljudi vkup 1.170.143

Zanimivo je vedeti, kako se industrijska podjetja obrestujejo: to se je izračunalo za 522 akcijskih družb, ki imajo 1548 milijard svojega premoženja. Bilo je leta 1927 zaslužka:

v rudarstvu	0,8%
pri rudnikih	2,5%
pri premogu	14,3%
pri cementu	4,2%
pri železovini	3,1%
pri strojih	1,2%
pri avtoindustriji	7,0%
v elektrarnah	3,6%
v elektr. industriji	5,6%
v kemični industriji	6,9%
v papirni industriji	3,8%
v tiskarski	1,6%
v predilnicah	6,0%
v usnjarnah	1,6%
v gumiindustriji	3,6%
v industr. za živila	7,4%
pri sladkorju	10,2%
pri pivu	9,8%

Poprečno se je vsa industrija izplačevala s 3,8%, kar je zelo malo, a le nekaj več kakor leta 1926, ko se je zaslužilo samo 2,7%.

Avstrijske pivovarne.

Sicer bi bilo treba mladim moškim vsaki dan zopet povedati, da je škoda denarja, ki ga izdajamo za alkohol. Ali kakor je Zveličar rekel, da morajo pohujšanja priti — to se pravi: svet je tak, da so pohujšanja neizogibna, kakor uši na mlademu človeku — tako se ne smemo čuditi, da ima vsak narod svojo opojno pijačo, katere se često poslužuje čez mero in v svojo pogubo. Zato moramo računati s pivovarnami in zlasti država računa z alkoholom, iz katerega jemlje dobršen del svojih davkov. Predpostavljamo za varenje piva je ječmen. V desetih letih se je v Avstriji zvišalo pridelavanje ječmena za 148%, na 2,8 milijonov stotov. Tudi kakovost našega ječmena se je zelo zboljšala, tako da ni slabši kakor morebiti češki oz. hanački. Manj se pridelava hmelja, ki se skoro ves uvaža in so se ga zelo lotili ljudje n. pr. na Štajerskem. Kako je napredovalo varenje piva, kažejo sledeče številke: leta 1923 3.000.000 hl, leta 1924 4.500.000 hl, l. 1925 5.000.000 hl, l. 1926 5.300.000 hl, l. 1927 5.200.000 hl, l. 1928 5.250.000 hl.

Največ piva se pridelava seve na Dunaju: 2.490.000 hl. Vsega vkup je v Avstriji 135 pivovarn. Leta 1922 jih je bilo 161, potem so večje tovarne požrle male. Sicer je pa že vmes 64% malih pivovarn, 16% srednje velikih in samo 14 največjih. Ali te akcijske družbe izdelavajo

70% vsega piva. Za hektoliter piva se plačuje zdaj 18,32 S davka, to je 44% vrednosti sirovega piva. V Nemčiji in na Češkem je pivo obdačeno samo s 26% vrednosti. Rastoči davek obremenjuje zlasti male pivovarne in sili k združenju v akcijskih družbah. Sicer pa je hotela Nemčija dobiti iz piva novih dohodkov za reapracije, in sicer 165 milj. mark. A uprli so se Bavarci, kjer se največ piva pije in bi morala Bavarska prevzeti neprimeren del tega bremena. Država, dežele in občine dobivajo v Avstriji letno iz piva 90 milijonov S davka. Razveseljivo je, da se od leta do leta čim manj piva uvaža, neka malenkost se ga celo izvaža.

Razstava poljedelskih strojev in orodja.

Že lanskoletna jesenska jubilejna razstava na Ljubljanskem velesejmu je pokazala obsežno razstavo poljedelskih strojev in orodja. Letošnja razstava kmetijskih strojev na velesejmski prireditvi „Ljubljana v jeseni“ od 31 avgusta do 9. septembra pa bo tudi imponantna. Razstavljeni bodo vsakovrstni stroji, od preprostega do najbolj dragega in za vse vrste gospodarstva. Nudena bo velika izbira poljedelskega orodja in strojev za mlekarstvo. Večina strojev, ki bodo obsegali približno 2000 m² razstavnega prostora, bo v obratu. Razstave se udeležijo domače tvrdke in one iz inozemstva, zlasti Čehoslovaške, Avstrije, Nemčije, Ogrske, Francije, Amerike, Švedske in Danske. — Poljedelske stroje razstavi 12 tvrdk, poljedelsko orodje 16 tvrdk, male bencinske motorje za pogon strojev 3 tvrdke, stroje za mlekarstvo 4 tvrdke. — Vsak imetnik velesejmske legitimacije, ki stane 30 din., ima pravico do polovične vožnje po železnici. Kmetovalce opozarjamo, da so razstavljeni na velesejmu najrazličnejši predmeti, ki jih vedno rabijo in si jih najceneje nabavijo na velesejmu.

Tržne cene. Posredovalnica za živino pri deželnem kulturnem svetu objavlja cene živine, ki so bile pretekli teden za živali prve vrste v klavnica v Celovcu in Beljaku za 1 kg mesne teže: voli 3,20—3,30, telice 2,90—3,10, mlade krave 2,80—3, starejše krave 2,60—2,80, biki 2,80—3, biki za klobase 2,60—2,80, drobnica 2—2,30, mesne svinje 3—3,20 (žive prignane), teleta 3 S. — **Velikovec.** Živina: konj 1,20—1,30, pitani voli 1,50—1,60, vprežni voli 1,30—1,40, junci 1,20—1,30, molzne prave 1,20 do 1,30, krave za klanje 0,80—1,10, plemenski prašiči 2,80—3, ovce 0,80—1 S za kg žive teže. Jajce 15—16 g komad, sirovo maslo 4,40—6 S kg, eprutina 3—3,50, piščanci 2,50—3 S. Žito: pšenica 28, rž 25, oves 21, proso 32, ječmen 24, letošnja ajda 26, krompir 12 g za kg.

RAZNE VESTI

Drobne vesti. 40.000 vagabundov bo zbrovalo prihodnje leto na Dunaju. — Češkoslovaška: Neka izletniška družba, broječa 80 oseb, je napravila izlet v Pisek. Po kosilu so se pri izletnikih pojavili znaki zastrupljenja. Ugotovilo se je, da so bili izletniki zastrupljeni z arzenom. Uporabljala se je sol, ki je vsebovala arzenik. Zdravniki so vsem izletnikom rešili življenje. — V Pragi so pokopali krvnika Wohlshlägerja, ki ga je spremljalo na zadnji poti 2000 ljudi, predvsem ženske. Na grobu je prišlo do divjaških pretepov, ker so se ženske vrgle na vence in šopke, pritrjene na krsto. Vsaka spremljevalka si je hotela prilastiti amulet, nekaj od vencev, ker verujejo, da jih varujejo take svetinje pred boleznijo, navarnostjo itd. Šele policija je mogla vpostaviti mir. — Nemčija: Brzovlak Pariz—Varšava je iztiril pri postaji Düren. Nesrečo je zakrivil strojevodja, ki je prenapel vozil preko kretnic na postaji. Mrtvih je 14 oseb, 18 težko in 26 lažje ranjenih. — „Grof Zeppelin“ je že končal svoj prvi polet okoli sveta. Iz Tokia v San Francisco je rabil 67 ur in 49 minut. — V Oberhausnu je hotel neki spreten človek izvesti Tellov strel, ki obstoji v tem, da se sestrelji jabolko iz glave. Artist pa je slabo meril in pogodil 16letnega fanta v glavo. Fant je moral v bolnico, artist pa v zapor. — Rusija: V Rusiji živi 32letni pijanec Zupov, ki požira 2 do 10 cm dolge žebelje. Dvakrat je moral biti operiran in zdravnik je

pobral iz njegovega želodca skupno 209 žebeljev in več novcev, ki so tehtali 855 gramov. — Rusi odpravijo nedeljo in se bo delalo nepretrgoma. Da delavci ne pridejo ob svoj počitek, bodo delali eno sedmimo manj. Sovjeti mislijo s tem zvišati produkcijo za 17%. Ne ve se pa še, kaj porečejo k temu kmetje. — Ostale države: Hudi nalivi v okolici Skoplja so prizadeli mestu ogromno škodo. Iz sosednih gorovij pritekla voda je poplavlila 20 ulic in porušila okoli 200 hiš. Okoli 300 oseb je bilo tekom noči poškodovanih. Poplavljen je bil ves žitni trg in vse ulice, v katerih se nahajajo žitne trgovine, da je vse blago uničeno. Pozneje se je nad Skopljem utrgal oblak in je voda napravila novo škodo. O poplavih pa prihajajo poročila tudi iz drugih krajev Jugoslavije. — Na svetu je 18 milijonov več žensk nego moških in je potemtakem nemogoče, da bi si vsaka ustvarila družinsko ognjišče. — 22 dni konference v Haagu stane en milijon holandskih goldinarjev, to je petino vsote, za katero so se pričkali. — V državi Peru v Ameriki je napeljana neka železnica 4760 m visoko. Vlak vozi skozi 57 predorov in mnogo velikih zidanih mostov. — O priliki 300letnice rojstnega dne kralja Jana Sobieskega je neki poljski grof prodal preprogo, ki jo je Sobieski uplenil Turkom pred Dunajem, za 865.000 zlatih. — Otroška bolnica v Liverpoolu na Angleškem je dala napraviti načrt posebne blazine, ki bo na zunaj mehka in voljna, nastranjščina pa bo imela mehaniko slušala za radio.

Kuharica ki zna dobro kuhati, razume gospodinjstvo in vsa kmetijstvu spadajoča dela, želi službe v kakem župnišču. — Naslov se izve v upravništvu lista.

Zdravljenje kile

(Bruch) brez operacije, brez motenja poklica, brez bolečin, brez vbrizgavanja, mehničnim potom.

Nemški državni patent 423.513
Dodatni patent 455.991
Avstr. zvezni patent 105.456

Nastanitve:

Celovec: Fröhlichgasse 18 (v hiši „Gasthof Stadt Wien“) v četrtek, dne 12. septembra od 8. do 1. in 2. do 5. ure.

Beljak: Klagenfurterstrasse 12 (v hiši „Bartl Kröpl“) v nedeljo, dne 15. septembra od 8. do 1. in 2. do 5. ure.

Izpričevalo od 15. 7. 1928: „Od otroških let sem trpel na levostranski h . . . kili, ki je bila že pest debela in me je prizadevala vedno več težkoč. Za operacijo se nisem mogel odločiti. Čisto sem bil pobit. V svoji stiski sem se s polnim zaupanjem obrnil na gospoda Danzeisena — in ne zastoj! — V kratkem času sem bil popolnoma ozdravljen. Zdaj sem 54 let star in se počutim zopet mladostno svežega. Uporaba patentov je enostavna, da jo vsak lahko izvrši in poleg tega more iti za svojim poklicom. Priporočam vsem, ki na tem trpijo, da se s polnim zaupanjem obrnejo na gospoda Danzeisena.“

Ludwig Rauter, Tisis b. Feldkirch.

Ozdravljen in na željo daje pojasnila:

Franz Lackmayer (Eder) Umgegend Mautern Nr. 41 Post Mautern Steiermark.

Pismena vprašanja na naše nastanitve.

E. Danzeisen, München 42, Egetterstrasse 11, Abt. „Süd“.

(Oglas na podlagi odloka zveznega ministrstva, št. 91/229, Abt. 8, od 15. 1. 1928.)

106